

Oponentský posudek disertační práce

téma disertační práce: Vydržení v římském právu a jeho odrazy v moderních soukromoprávních zákonících

autorka disertační práce: Mgr. Veronika Fruthová

Mgr. Veronika Fruthová zvolila za téma své disertační práce vydržení, jemuž se věnuje ve své odborné a literární činnosti již delší dobu. Dosud k tématu publikovala již ve dvou kolektivních monografiích (*Soudobé reflexe římského práva: římské právo v moderních kodifikacích a Originární způsoby nabývání vlastnictví v římském právu a dnes*), z čehož lze dostatečně soudit, že je s tématem dobře obeznámena. Její disertační práci lze proto považovat za jisté dovršení výzkumu institutu vydržení, kde shrnula veškeré své dosavadní poznatky.

Téma, které si autorka zvolila je vysoce aktuální s ohledem na platné znění občanského zákoníku, které od roku 2012 navázalo na zákonnou úpravu Všeobecného občanského zákoníku, čímž otevřelo prostor k mnoha otázkám jak právní praxe, tak právní teorie.

Práce je přehledně a tradičně členěna. Je uvozena obecným výkladem o charakteru vlastnictví, jeho objektech i subjektech, na který navazují dvě oddělené kapitoly, z nichž první se zabývá vydržení v římském právu, a druhá vydržení v novodobých kodifikacích. Kapitola věnovaná římskému právu je logicky členěna dle jednotlivých kritérií vydržení, jak se ustálily v římském klasickém právu. Druhá kapitola je pak členěna jinak, a to podle jednotlivých právních úprav, resp. dle jednotlivých zákoníků československého právního řádu. V tomto směru je nicméně nutné konstatovat, že práce není přímo komparativní, jelikož výklad o charakteru vydržení v římském právu není provázán s výkladem o vydržení v moderní době, a naopak. Navzdory názvu práce, který mj. avizuje zkoumání římskoprávních odrazů v moderních kodifikacích jsou obě úpravy pojaty zcela izolovaně, což lze akceptovat s ohledem na dosavadní toleranci takovéto metodiky u kvalifikačních prací, avšak z hlediska užitnosti literárního výstupu to bohužel snižuje přínos celé práce pro právní vědu. Kapitola 3. tak bohužel jen minimálně odkazuje na římské právo, jakkoli zejména u ABGB se srovnání přímo nabízí (výjimky viz

např. str. 164). Na druhou stranu je třeba uvést, že většina disertační práce (cca dvě třetiny) je věnována římskému klasickému a justiniánskému právu, což je třeba s ohledem na zaměření práce pochválit, jelikož to představuje těžiště celého tématu.

Z věcného hlediska práci nelze nic zásadního vytknout. Téma je pojednáno uceleně a komplexně, bez jakýchkoli věcných chyb. Z hlediska hloubky zpracování jednotlivých dílčích témat lze jednoznačně ocenit více část věnovanou římskému právu (kap. 2). Autorka zde zužitkovala svoji znalost pramenů i odborné literatury a kvalita textu se projevuje obecně i v literárním zpracování. Je zapotřebí vyzdvihnout zejména práci s prameny, zejména pak vhodný výběr fragmentů, na nichž autorka demonstruje některé problémy aplikace v praxi.

Navzdory celkové dobré kvalitě celé práce lze přeci jen s některými názory polemizovat. Např. na str. 57–58 autorka klasifikuje držbu z hlediska určité hierarchie, kterou dovozuje z intenzity její ochrany. Hovoří v tomto směru například o tom, že detentor má nejnižší stupeň ochrany, a to skrze osobní žalobu plynoucí z obligace. Zde se však směšují dvě různé věci, věcná práva a obligace. Ochranu detentora (resp. nedostatek této ochrany) nelze spojovat s ochranou obligací. Detentor není chráněn jako držitel nikoli proto, že jde o jakousi nižší formu držby, ale proto že detentor nemá *animus*. Toto téma lze podrobněji probrat při obhajobě disertační práce, kde autorka bude mít prostor svá stanoviska vysvětlit.

Rovněž bych měl drobné výhrady k tomu, aby se o kvalifikaci předmětu k vydržení hovořilo jako o způsobilosti (např. kap. 2.3.3), což je však tradiční nešvar, který se vyskytuje i jinde v literatuře. Pojem způsobilost v právu používáme výlučně v souvislosti se subjekty. Vhodnější je k náležitosti *res habilis* přistupovat jako k překážkám vydržení či ev. kvalifikaci předmětu pro vydržení.

A nakonec bych vytkl používání obratu „špatná víra“ (str. 27, 91, 164 ad.) namísto zavedenému „zlá víra“.

Jinak je práce zpracována důsledně, o čemž svědčí mj. i poznámkový aparát, jenž čítá téměř 700 položek. Autorka prokázala nejen dobrou orientaci v odborné literatuře, ale i dostatečnou schopnost tvůrčím způsobem

pracovat s prameny. Ocenit je třeba zohlednění nejen české a prvorepublikové literatury, ale také cizojazyčná romanistická díla. Práce je spíše popisná, než analytická, nicméně působí uceleným dojmem a neopomíjí žádné podstatné otázky související se zpracovávaným tématem. Z hlediska vědeckého přínosu lze vyzdvihnout zejména kapitolu 2.4., v níž se autorka velmi zevrubně věnuje institutu *praescriptio longi temporis*, který jinde v literatuře takto komplexně a s ohledem na prameny není u nás zpracován.

Celkově lze tedy disertační práci Mgr. Veroniky Fruthové hodnotit jako velmi dobrou a současně konstatovat, že práce splňuje veškerá kritéria stanovená studijními předpisy. Práci proto doporučuji k obhajobě.

V Praze 10. března 2020

doc. JUDr. Petr Bělovský, Dr.